

## Sak nr. 10 [17:59:59]

*Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Gjermund Hagesæter, Åge Starheim og Morten Ørsal Johansen om tiltak for å bedre infrastrukturen innen drikkevannsforsyning og avløp (Innst. 504 S (2012-2013), jf. Dokument 8:109 S (2012-2013))*

Presidenten: Presidenten har ikke fått noe utkast til debattopplegg.

**Hilde Magnusson (A) [18:00:45]: (ordfører for saken):** Vi skal nå diskutere et representantforslag fra Fremskrittspartiet med sju forslag med tiltak for å bedre infrastrukturen innen drikkevannsforsyningen og avløp i kommune-Norge.

Det er en samlet komité som er opptatt av god infrastruktur innen drikkevannsforsyningen og avløp.

Det er avgjørende at infrastrukturen som ledningsnettene vedlikeholdes og fornyes i en takt som sørger for god kvalitet på drikkevannet og tilstrekkelig kapasitet i avløpsnettet. En samlet komité er enig i at det er et stort vedlikeholdsetterslep på ledningsnettet i mange norske kommuner.

Flertallet i komiteen, som i denne saken er alle minus Fremskrittspartiet, viser til at økte nedbørsmengder i forbindelse med klimaendringer vil gjøre presset på avløpsnettet større. Vi har en rekke lover og forskrifter som regulerer vann- og avløpstjenesten i Norge.

Komiteens flertall peker på at statsråden i sitt svarbrev viser til stortingsmelding nr. 33 om klimatilpasninger i Norge, som også ble debattert tidligere i dag. Der foreslås det bl.a. å opprette et offentlig utredningsutvalg som skal vurdere gjeldende regelverk og komme med eventuelle forslag til forbedringer av rammebetingelsene for kommunens håndtering av økende mengder overvann ved klimaendring.

Komiteens flertall peker på at vann- og avløpstjenesten er et kommunalt ansvar som finansieres over vann- og avløpsgebyret. Regjeringen har gjort flere tiltak den siste tiden for å bidra til at kommunen kan sikre denne viktige infrastrukturen på en god måte, slik at samfunnshensyn ivaretas. Er det et godt samarbeid mellom lokale og sentrale myndigheter, får vi en bedre vann- og avløpstjeneste.

Regjeringen har nylig hatt på høring et forslag om å endre retningslinjene for kommunal selvkost. Det kan føre til mulige endringer i vann- og avløpsgebyret.

Norge er part i den internasjonale Protokoll om vann og helse og har forpliktet seg til å fastsette mål for å sikre god kvalitet på drikkevannet. Det har akkurat vært på høring forslag til slike nasjonale mål for vann og helse på drikkevanns- og sanitærområdet. Her er det et mål at vi skal klare å oppnå den standarden som er fastsatt i regelverket som drikkevannsforskriften og vannforskriften tilsier.

Fremskrittspartiet har i forslag nr. 7 foreslått at flere private aktører skal få muligheten til bygge og drifte VAR-anlegg. 10. januar 2012 gjorde vi her i Stortinget en lovendring i Lov

om kommunale vass- og avløpsanlegg, der bl.a. alle nye vann- og avløpsanlegg skal være eid av kommunene. Flertallet i Stortinget støttet dette med unntak av Fremskrittspartiet.

Dette gjorde vi for at innbyggerne i kommunene må få tilstrekkelig og rent drikkevann og ha et godt avløpsnett som sikrer god hygiene. For å få kvalitet, sikkerhet og langsiktighet i vann- og avløpssektoren mener flertallet at disse anleggene må være kommunalt eid.

Flertallet mener at basisinfrastruktur i kommunen som vann- og avløpsanlegg skal være et offentlig anliggende både når det gjelder ansvar, og hvem som skal eie anleggene.

Vedlikehold av anlegg og god kontroll av anleggene er helt avgjørende for å ha en god standard på anleggene og for å unngå det som skjedde med drikkevannet i Bergen for noen år siden.

Drikkevannskilden til kommunens innbyggere kan være sårbar. Det så vi også under stormene i vinter. Eierskapet til vann- og avløpsnettet må sees i lys av sikkerhet og beredskap.

Stort behov for fornyelse av ledningsnettet taler for offentlig eierskap for å få fremdrift i vedlikeholdet, som har et stort etterslep.

Kommunalt eide vann- og avløpsanlegg er sikret finansiering gjennom vann- og avløpsgebyr fra abonnentene. Gebyrinntektene skal i sin helhet gå til å dekke kommunens kostnader på området.

En kommune skal ikke kunne organisere seg bort fra selvkostprinsippet. Dette innebærer at loven også gjelder for kommunale aksjeselskaper som er eid av en kommune, i tillegg til selskaper opprettet i medhold av lov om interkommunalt samarbeid.

I Norge er det vanlig at utbyggingsoppgavene i stor grad konkurranseutsettes til private aktører, mens det er kommunen selv som står for drift og forvaltning av anleggene.

De sju forslagene fra Fremskrittspartiet blir ikke støttet av noen av de andre partiene, og vi foreslår at de skal vedlegges protokollen. Jeg regner med at forslagsstillerne fremmer mindretallets syn i denne saken.

**Åge Starheim (FrP) [18:05:34]:** Det herskar ikkje tvil om at vass- og avløpsanlegga i Noreg er regulerte i lover og forskrifter, noko som går fram av vårt representantforslag.

Framstegspartiet har merka seg at så vel statsråden i sitt brev til komiteen av 14. mai 2013 og komiteens fleirtal meiner at klimaendringar og auka nedbørmengder fører til auka press på avløpsnettet. I lys av desse opplysningane meiner Framstegspartiet at det er oppsiktsvekkande at betring av drikkevannforsyninga og forbetring av avløpsnettet ikkje har vore prioritert høgare dei siste åra.

Framstegspartiet har merka seg at det er blitt foreslått å opprette eit offentleg utgreiingsutval som skal vurdere gjeldande regelverk og eventuelt kome med forslag. Framstegspartiet meiner at dette tiltaket kan oppfattast som å bere preg av ansvarsfråskriving og manglande handlekraft. Det er ei kjensgjerning at mesteparten av vass- og avløpsrøyr rundt om i landet er over 100 år, og i Bergen vert det sagt at nokre av desse røyra framleis er av trevirke.

Framstegspartiet har på bakgrunn av dei faktiske forholda omkring norske vass- og avløpstenester forslag der vi ber regjeringa fremme forslag om ein samla plan for fornying og oppgradering av vassforsyning og avløpsnett, og vi har med fleire punkt der vi beskriv kva for virkemiddel som bør takast inn i planen.

Eg tek opp desse forslaga.

**Presidenten:** Representanten Åge Starheim har tatt opp de forslagene som han refererte til.

**Øyvind Halleraker (H) [18:07:19]:** Fra Høyres side har vi stor forståelse for flere av forslagene og intensjonen i representantforslaget. Vi er imidlertid litt bekymret for at noen av forslagene vil bidra til økt detaljstyring og byråkratisering av kommunal sektor. Vi regner faktisk med at det ønsker heller ikke forslagsstillerne.

Det er heller ikke lenge siden vi behandlet en sak om dette her i salen, nemlig lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Jeg vil nøye meg med å vise til Høyres merknader i forbindelse med behandlingen av den saken.

Men ett forhold vil jeg ta opp. Denne sektoren er litt spesiell innenfor kommunal sektor. VA-sektoren skiller seg fra de andre kritiske infrastruktursektorene fordi myndighetsansvaret og lovreguleringen er fordelt på en rekke departementer, bl.a. Kommunal- og regionaldepartementet, Miljøverndepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Olje- og energidepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet. Ingen av departementene har imidlertid helhetlig eller koordinerende sektoransvar, og som følge av myndighetsorganiseringen er bransjen underlagt et ganske fragmentert lov- og forskriftsverk.

Derfor mener vi i Høyre at det er behov for en helhetlig sektorlov i tråd med de faglige føringene som lå i den offentlige utredningen fra 2006. Jeg ser at statsråden ikke har tegnet seg på talerlisten, men jeg vil utfordre ham litt på om det er på gang et arbeid om en slik sektorlov.

**Presidenten:** Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10.

---

### **Votering i sak nr. 10**

Presidenten: Under debatten har Åge Starheim satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet – forslag nr. 1.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en samlet plan for fornyelse og oppgradering av vannforsynings- og avløpsnett, hvor de beskrevne og følgende virkemidler vurderes inntatt:

1. Etablere økonomiske incitament for kommunene, herunder rentefrie lån til rehabilitering av VA-anlegg.
2. Fastsette anbefalte retningslinjer for en minstestandard på funksjonsdyktighet og teknisk tilstand på vannforsynings- og avløpsnett, herunder tilpasning til EUs vanndirektiv.

3. Bidra til å styrke kompetanse og rekruttering til infrastrukturektoren for vann og avløp.
4. Iverksette utredninger med sikte på utvikling og forskning for en bedre VA-infrastruktur.
5. Gjennomgå og eventuelt revidere dagens forskrifter for gebyrberegning. Det forutsettes at gebyrer fortsatt skal fastsettes etter selvkostprinsippet.
6. Supplere forskriftene med regler for budsjettering, regnskap, revisjon og kontroll.
7. Sikre at private aktører gis anledning til å bygge VAR-anlegg og drive disse, samt å tilby tjenester innen VAR-sektoren.»

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:109 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Gjermund Hagesæter, Åge Starheim og Morten Ørsal Johansen om tiltak for å bedre infrastrukturen innen drikkevannsforsyning og avløp – vedlegges protokollen.

Presidenten: Det voterer alternativt mellom komiteens innstilling og forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet.

V o t e r i n g:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 75 mot 22 stemmer.